

לשון על לשון

"מזון", ספרה החדש של המשוררת המוטל בריינסקי, עשוי במתכונת של ספר בישול ומבטא יחס חושני וטעון לאוכל. הספר מצטרף למגמה בינלאומית של כתיבה ספרותית על קוליבריה

מאת נגה טרנופולסקי

מזון מהפנט את המשוררת המוטל בריינסקי. "לאכול זה לזה" לוחזר לחיים, היא אומרת, "אנשים אוכלים ככל מצב - אפילו אחי שמתאבלים עורכים סעודה. ברור לי לחלוטין שזאת דרך למשך את האבלים מתוך בור המוות שום נמצאים בו, ויותר מזה - עושים מאם או מיד אחרת. זאת אינטראקציה - שלא כמו הנשימה, למשל".

השבעו רואה אור ספר שיריה התשיעי של בריינסקי, "מזון", הכולל שירים חדשים וגרסאות חדשות של שירים שפרסמו בעבר. "פואמת המזון", כפי שבריינסקי מכנה את הספר, היא חלק ממגמה בינלאומית חדשה: כתיבה ספרותית שאוכל משמש בה כמטאפורה מרכזית. העיתונאי מרטין ארנולד התייחס באחרונה לחופעה כסרוי "ער" שים ספרים" ב"ניו יורק טיימס". "בעור" מאה שנה", כתב, "אנתרופולוגים ואנשי המבר שלנו יתרו מתי שפים ועניינים קוליבריים החליפו את הסקס כמוון וחושני העיקרי שלנו".

בריינסקי, בת 61, היא מרצה בחוג לספרות עברית באוניברסיטת בר גוריון. לבושה בגינים ונעלי ר"ר נאריטנס טנולות, היא מספרת שגדלה בקיבוץ בית דוד שבמנעם הירדן. "הי" הצליח למוכר - בנות מוכתמות או לא יפת, רגים שנפצעו כשהוצאו ממוכריות", היא אומרת. "חזר מזה, קיבלנו הרבה מאוד תרד. את התרד רימנו מקבלים לארוחת הצהריים, ואור הינו מקבלים היינו הולכים להורים. מי שלא אכל את התרד בצהריים ישב ליד עץ שזיהו אמור לאכול אותו

בארוחת הערב בשש. אני ממש זוכרת איך התרד נראה, כי ישבתי מולו הרבה. בסוף לא אכלתי אותו, כמוני. היים אוכל יכול להלהיב אותי כל כך - אפילו תרד", התפנית החזית ליד ריה, בגיל 20, כנשיאה לבעלה לשעבר, המחזאי יוסף בריינסקי, "שהי" תה לו גישה אלמנטרית לחלוטין לאיר כל".

הספר אמנם מאורגן במתכונת קלאסית של ספרי בישול - הוא מור לק לפקיס כמו "רגנים" לחם, עוגות, ירקות, "דגים, בשר" - אך אינו כולל מתכונים, כמוני. הספר גורש ברשמים ובהנחות מפורחות על הקיים. עם זאת, כלולים בו גם שירים קליטים כמו "סונט העגבניה המיני" שת"י, "גלי לי איך להשתמר טבולה בשיר" תמיד, לא להוץ עפעף, לא להספיק, לא לכוזח שריי".

הספר מוקדש לחברתה של בר יוסף, הארזיכלית יעל שילוני, שמתה לפני כשנה וחצי. את שילוני הכירה כשגרה בשכונת בקעה בירושלים. "יעל נולדה וגדלה בצרפת. יחס הביאה משם יחס צרפתי לאוכל, יחס שלפני 23-20 שנה לא היה מפתח בישראל", היא מספרת. "במידה מסוימת היא הביאה אהה יחס צרפתי לחיים - מעין ציורן של הדגים ומעטיות - לזה תלחות, אצלנו, סוג מסוים מאוד של אצילות נפש".

בריינסקי שיתפה פעולה עם בנה של שילוני, הצלמת נורית שילוני, הכינה שתצלומיה (כשורח לבן) כבר הם בספר. על הכריכה מורפסת האחות נה של כף די נשית פוחות, האחות בגרעיני רימון. טיפה ארומה ובוהק עומדת לנשור ממנה - ספק עסיס, ספק דם ותצלומיה של שילוני יונת"ם ושיריה של בריינסקי מציגים בימים

הצלמת נורית שילוני

המוטל בריינסקי: "אוכל הוא תמיד אינטראקציה - שלא כמו הנשימה"

אלה תעורבה בבית קפה תיאו בנווה צדק בתל אביב. את הספר חתמתי שני פרקים שאינם מוכרים שום ספר בישול: "ממת קרב", "שולוחן". השולוחן נשיר תה של בריינסקי הוא מטאפורה לחתך נסיוות החשונות, המנות והכואבות של החיים. "גם אני רואה את חתמים" על שולוחן המטבח", היא "המולג שלי כמעט נוגע בטכני שלי". בריינסקי גם מרשה לעצמה להשתמש, עשע, לעתים באופן מריר, בתודות על אוכל ונשיות - ואולי נכון יותר, אוכל ואנשיות. "אני כופרת באופן

עקריני בהנחה שיש הברל בין תכונות גבריות ובין תכונות נשיות בתחום הדחוני, ואולי גם בתחום האמוציני-ליי. היא אומרת, עם זאת, כל המויות בתמונות שבספר הן של נשים, ונקודת ההשקפה הכללית גרמית נשית.

חושני ומעניין, תובעני וטעון, לאוכל. ואולם מנעד להתבוננויותיה עולה המצפה עדינה אך נודצת - להשתותי קיבנבל החיים. כיוון משיך אחד המזון מופיע כתבל, המושך לחוף מכוסים רגשי לאורך טראומה לא מובן דרד.

מזון

חמוטל בריינסקי

נורית שילוני-חביבי
ציילומים

